

УДК 339

І. Федішин, канд. екон. наук, Ж. Жарковська, О. Я. Кунинець

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ СТИМУЛЮВАННЯ
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВУ СУЧАСНИХ
УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ**

I. Fedyshin, Ph.D., Zh. Zharkovskaya, O. Kuninets

**DETERMINATION OF MAIN PROBLEMS OF STIMULATION
INNOVATIVE DEVELOPMENT OF DOMESTIC ENTERPRISES IN THE MODERN
CONDITIONS OF TRANSFORMATION CONVERSIONS**

На сучасному етапі розвитку світової економіки інновації та новітні технології не тільки є визначальними для економічного зростання країн, але також виступають індикаторами рівня економічного добробуту суб'єктів світового господарства. Економічна сутність концепції переходу на інноваційний шлях розвитку полягає в тому, що, по-перше, знання та науково-технічний прогрес стають основними факторами розвитку економіки; по-друге, необхідно якомога швидше адаптувати стратегії інноваційного розвитку до особливостей конкретної країни; по-третє, для національної економіки дуже важливим є розвиток інфраструктури постіндустріального суспільства. Для економік всіх без винятку країн формування механізму інноваційного розвитку представляється першочерговим завданням, оскільки служить джерелом отримання додаткових конкурентних переваг на світовому ринку. Разом з тим, в останні десятиліття, в умовах бурхливого розвитку процесів глобалізації світової економіки та інтернаціоналізації господарського життя, трансформується сама система інноваційного розвитку країни. Система управління інноваційним розвитком підприємства є відкритою системою. Її основу складає організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства. Головною особливістю системи управління інноваційним розвитком підприємства є те, що вона орієнтована не тільки на внутрішньодовільні відносини, але і на всебічне застосування існуючих і перспективних ринкових можливостей інноваційного розвитку з метою досягнення успіху, максимізації доходів для забезпечення стійкого розвитку. На інноваційний розвиток підприємства впливає безліч факторів, різних за своїм походженням і за сферами впливу (у просторі та у часі). Для кожного окремого суб'єкта важливо нівелювати вплив дестимулюючих факторів і максимально посилити дію чинників, що сприяють активізації інноваційної діяльності у залежності від життєвого циклу підприємства.

На сучасному етапі роль інновацій у розвитку світової економіки та національних економічних систем суттєво зростає, що пояснюється не тільки глобальними кризовими явищами та відповідним пошуком нових джерел підвищення конкурентоспроможності суб'єктів світового господарства. Третя науково-технічна революція (НТР) сприяє кардинальному переосмисленню ролі інновацій як чинника розвитку економічних систем, економічного зростання та нарощування конкурентних переваг господарюючих суб'єктів. Під впливом третьої НТР в останні три десятиліття були розроблені нові теорії - теорія постіндустріального та «нового індустріального суспільства» (Дж. Гелбрейт, П. Дракер, М. Кастельс), що ставлять знання в основу формування економіки.

Формування механізму управління інноваційною діяльністю направлене на орієнтацію діяльності підприємства на безперервний пошук та реалізацію ринкових можливостей інноваційного розвитку у нестабільних умовах зовнішнього середовища

функціонування. Інноваційний розвиток опирається на постійний пошук і використання нових способів і сфер реалізації потенціалу підприємства у межах його місії й обраної мотивації діяльності. Воно тісно пов'язане з модифікацією існуючих і формуванням нових ринків збуту. Діючий механізм управління інноваційною діяльністю підприємства, повинен формуватися на основі наступного комплексу принципів: системності як відкритої, адаптивної, динамічної системи імовірнісного характеру; комплексності як системи, яка функціонує у ринковому середовищі у межах, окреслених методами державного та регіонального регулювання; орієнтації на інновації, забезпечує тривале виживання та розвиток підприємства у нестабільному середовищі за рахунок постійного пошуку та використання нових способів і сфер реалізації його потенціалу; балансу інтересів суб'єктів інноваційної діяльності.

Модифікація економічної природи інновацій визначила й еволюцію зарубіжних досліджень в даній сфері, якими займається ряд авторитетних міжнародних організацій (наприклад, Керівництво Осло або ЮНКТАД) та які аналізують вплив інноваційного розвитку та інновацій на економічне зростання. Так, наприклад, Конференцією ООН з торгівлі та розвитку був розроблений індекс інноваційного потенціалу (англ. – Innovation Capability Index), під яким розуміється сукупність різних ресурсів, необхідних для ефективного інноваційного розвитку. Даний індекс, в свою чергу, включає індекс технологічної активності (англ. – Technological Activity Index) та індекс людського капіталу (Human Capital Index). У першому враховуються такі компоненти, як чисельність науководослідного персоналу, видані патенти та наукові публікації з розрахунку на один мільйон жителів країни; у другому – рівень грамотності, рівень охоплення населення середньою та вищою освітою. Також проблеми інноваційного розвитку досліджується і Всесвітнім економічним форумом (ВЕФ), експертами якого затверджується вплив інноваційного розвитку на конкурентоспроможність країни на конкретному світовому ринку, і це обґрунтовується тим, що зростання конкурентоспроможності неможливе без внутрішнього попиту. Міжнародною бізнес-школою INSEAD і Всесвітньою організацією інтелектуальної власності розроблено також Глобальний індекс інноваційного потенціалу (англ. - Global Innovation Index), що розраховується як зважена сума оцінок за двома групами показників: 1) умови і ресурси для інноваційного розвитку (англ. – Innovation Input), що включають людський капітал, інститути, дослідження, інфраструктуру, розвиток внутрішнього ринку та підприємництва; 2) результати інноваційної діяльності (англ. – Innovation Output) у вигляді розвитку технологій і формування економіки знань.

Література

1. Аналітична доповідь центру Разумкова. Інноваційний розвиток в Україні: наявний потенціал і ключові проблеми його реалізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uceps.org/additional/analytical_report_NSD55_ukr.pdf.
2. Антохов А. А. Інноваційний розвиток економіки України через призму зарубіжного досвіду / А. А. Антохов // Науковий вісник МНУ ім. В.О. Сухомлинського: зб. наук. праць. – 2015. – No 2 (5). – С. 7.
3. Мешко, Н. П. Стратегія інноваційного розвитку країн світової економіки в умовах глобалізації [Текст]: автореферат... д-ра екон. наук, спец.: 08.00.02 – світ. госп-во і міжнарод. екон. відносини / Мешко Н. П. – Донецьк : Донецький нац. ун-т, 2009. – 39 с.